

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 397/2023-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Hargašom, advokátska kancelária, Radlinského 51, Bratislava, proti uzneseniu Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície Liptovský Mikuláš ČVS: ORP-321/1-VY-LM-2022 z 24. marca 2023, ako aj proti uzneseniu Okresnej prokuratúry Liptovský Mikuláš č. k. 1 Pn 537/22/5505-12 z 11. mája 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. júla 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície Liptovský Mikuláš (ďalej len „vyšetrovateľ“), ČVS: ORP-321/1-VY-LM-2022 z 24. marca 2023, ako aj uznesením Okresnej prokuratúry Liptovský Mikuláš (ďalej len „okresná prokuratúra“) č. k. 1 Pn 537/22/5505-12 z 11. mája 2023. Požaduje ďalej, aby boli uznesenia vyšetrovateľa a okresnej prokuratúry zrušené a okresnej prokuratúre bolo prikázané nariadiť vyšetrovateľovi vo veci znova konať a rozhodnúť v súlade s vykonaným dokazovaním. Domáha sa napokon náhrady trov právneho zastúpenia spoločne a nerozdielne od vyšetrovateľa a okresnej prokuratúry.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených listinných dôkazov vyplýva nasledovný skutkový stav veci:

3. Sťažovateľ podal trestné oznámenie, v ktorom uviedol, že v priestoroch OC Liptov (teraz OC RGB Liptov) nachádzajúcich sa v Liptovskom Mikuláši mal prenajaté priestory a v nich prevádzky kaviarne [REDAKOVANÉ], ktoré mu mali zamestnanci OC Liptov na jeseň 2013 bez jeho vedomia a súhlasu demontovať v rozsahu interiéru týchto prevádzok a inventár prevádzok premiestniť a uskladniť do ich skladových priestorov, kde bol inventár následne poškodený a rozkradnutý. Mali sa tým dopustiť trestného činu krádeže podľa § 212 a trestného činu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 Trestného zákona a spôsobiť škodu okolo 80 000 eur.

4. Uznesením vyšetrovateľa ČVS: ORP-321/1-VY-LM-2022 z 24. marca 2023 bolo podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku odmietnuté trestné oznámenie sťažovateľa ako konateľa obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] a obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] s tým, že nie je dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku.

5. Proti uzneseniu vyšetrovateľa podal sťažovateľ sťažnosť, v ktorej uznesenie vyšetrovateľa označil za nepreskúmateľné, predčasné a nezákonné. Vyšetrovateľ sťažovateľa nevypočul, v dôsledku čoho sa tento nemohol vyjadriť k tvrdeniam [REDAKOVANÉ] a vyvrátiť ich. Zistené skutočnosti preukazujú, že sťažovateľ je (a bol aj v rozhodnom čase) vlastníkom hnutelných vecí nachádzajúcich sa v OC RGB Liptov. Nemožno súhlasiť s tvrdením vyšetrovateľa o tom, že obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ], si vo vzťahu k hnutelným veciam uplatnila zádržné právo z dôvodu nesplatených pohľadávok voči obchodným spoločnostiam [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ], neviduje voči osobe sťažovateľa, ale ani voči dvom už uvedeným obchodným spoločnostiam akúkoľvek splatnú pohľadávku, v dôsledku čoho zadržáva hnutelné veci protiprávne. [REDAKOVANÉ] uviedol, že mnoho z vecí bolo pri sťahovaní zničených alebo vyhodených. [REDAKOVANÉ] už v minulosti priznal, že obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ], je ochotná dohodnúť sa na náhrade škody.

6. Uznesením okresnej prokuratúry č. k. 1 Pn 537/22/5505-12 z 11. mája 2023 bola podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietnutá sťažnosť sťažovateľa ako nedôvodná.

7. Okresná prokuratúra dospela k záveru, že vyšetrovateľ v potrebnom rozsahu vykonal dokazovanie a z vykonaných dôkazov vyvodil správny právny záver.

8. Podľa konštatovania okresnej prokuratúry je úplne logické, že záujmy poškodeného (sťažovateľa) a potenciálneho podozrivého sú rozdielne, ba až antagonistické. Orgány činné v trestnom konaní sa v prípade obchodných sporov, o ktorých jedna zo strán tvrdí, že obsahuje aj trestnoprávny prvok, vždy musia prikloniť na stranu jedného účastníka sporu, čo logicky vyvolá nespokojnosť druhej strany. V konečnom dôsledku je to všeobecný súd (v danom prípade obchodný súd), ktorý rozhodne, aké hodnotenie dôkazov je to správne a zákonné. Nemožno sa stotožniť so sťažovateľom v tom, že ho mal vyšetrovateľ vypočuť, aby mal možnosť vyvrátiť tvrdenia [REDAKOVANÉ]. Vyšetrovateľ mal skutkový stav zistený v dostatočnom rozsahu potrebnom pre rozhodnutie aj bez toho, aby vznikla potreba vypočutia sťažovateľa. Je tiež podstatné, že v minulosti bola táto vec, resp. jej úvodná časť (neoprávnené zadržávanie hnutelných vecí a ich vypratanie z obchodných priestorov) už predmetom dvoch iných trestných konaní v rokoch 2014 a 2019, ktoré boli právoplatne skončené. V aktuálnej trestnej veci sa koná o inej časti skutku, podľa ktorej k poškodeniu, resp. krádeži malo dôjsť už na uskladnených veciach v priebehu takmer 9-ročného obdobia. Je preto zjavné, že výpoveď sťažovateľa by nevedla k posunu v zistení páchatel'a, ktorý mal počas tohto obdobia veci odcudziť, resp. zničiť. Sťažovateľ sa k tomu mohol vyjadriť (keby takúto informáciu mal) už pri podaní trestného oznámenia. Podstatu veci vysvetlil [REDAKOVANÉ], ktorý ozrejmil, aké veci v porovnaní s počiatočným stavom chýbajú. Vysvetlil aj dôvod takéhoto stavu spočívajúci v poškodení vecí demontážou a následným sťahovaním. Takéto vysvetlenie je z pohľadu orgánov činných v trestnom konaní nevyvrátiteľné vzhľadom na celkovú situáciu (nie je možné vyprodukovať žiadny dôkaz, ktorý by tvrdenia [REDAKOVANÉ] vyvracal, a to dokonca taký, ktorý by preukazoval, že došlo k úmyselnému poškodeniu vecí alebo ich odcudzeniu počas 9 rokov trvajúceho uskladnenia vecí).

9. Vyšetrovateľ nezaložil argumentáciu na tom, či je daný priestor na realizáciu zádržného práva podľa Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti nie je podstatné riešiť ani otázku vlastníckeho práva daných vecí. Otázka oprávnenosti vypratania obchodných priestorov obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] sa riešila už v predchádzajúcich trestných konaniach. Zo zmluvných vzťahov vyplýva, že obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ] dala privolenie na vypratanie znamenajúce súhlas poškodeného v zmysle § 29 ods. 1 Trestného zákona. Tento súhlas vylučuje trestnosť činu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

10. Vyšetrovateľ a okresná prokuratúra nesprávne a skreslene vyhodnotili skutkový stav a v neprospech sťažovateľa opakovane odignorovali podstatné fakty a skutočnosti podložené dôkazmi.

11. Sťažovateľ jednoznačne preukázal, že veci, ktoré boli „zadržané“ a odcudzené, patrili jemu ako fyzickej osobe, a nie obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ]. Preto ani nie je namieste odvolávať sa ako na „kľúčový dôkaz“ na zmluvu o podnájme, ktorú uzavrela obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ] s obchodnou spoločnosťou [REDAKOVANÉ]. Rovnako preto nebolo na mieste ani odvolávať sa na uplatnenie zádržného práva z titulu nesplatených pohľadávok v sumách 8 690,79 eur, resp. 2 695,97 eur.

12. Vyšetrovateľ, ale ani okresná prokuratúra sa s uvedenými skutočnosťami nijako nevysporiadali a sťažovateľa nevypočuli, hoci by mohol úplne a podrobne popísať nové skutočnosti a vyjadriť sa k výpovedi [REDAKOVANÉ], resp. jeho tvrdenia vyvrátiť.

13. Obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ] (predtým [REDAKOVANÉ]), neeviduje voči sťažovateľovi, ale ani voči obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] akúkoľvek splatnú pohľadávku, v dôsledku čoho hnutelné veci zadržáva protiprávne.

14. Sťažovateľ sa napokon zaoberá otázkou právomoci ústavného súdu konať v tejto veci o jeho ústavnej sťažnosti. Vychádza z toho, že existuje právoplatné uznesenie vyšetrovateľa o odmietnutí trestného oznámenia v spojení s uznesením okresnej prokuratúry o zamietnutí sťažnosti proti tomuto uzneseniu vyšetrovateľa, čo zakladá podľa jeho názoru právomoc ústavného súdu konať a rozhodnúť o ústavnej sťažnosti.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

15. Ústavnú sťažnosť treba považovať za neprípustnú.

16. Podľa § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

17. Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

18. Podľa § 6 ods. 1 písm. a) zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) ak nie je ďalej ustanovené inak, nadriadený prokurátor

je oprávnený vydať podriadenému prokurátorovi pokyn, ako má postupovať v konaní a pri plnení úloh.

19. Podľa § 31 ods. 1 zákona o prokuratúre prokurátor vykonáva svoju pôsobnosť v rozsahu ustanovenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

20. Podľa § 31 ods. 5 zákona o prokuratúre postupom podľa tohto zákona sa nemožno domáhať preskúmania zákonnosti rozhodnutia vydaného v trestnom konaní ani preskúmania zákonnosti postupu prokurátora v trestnom konaní vrátane postupu spočívajúceho v preskúmaní postupu policajta v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania podľa Trestného poriadku. To neplatí, ak ide o podnet na podanie dovolania podľa Trestného poriadku.

21. Podľa čl. 1 príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. 11/2019 z 28. novembra 2019 o postupe prokurátorov pri vybavovaní žiadostí o preskúmanie zákonnosti v predsúdnom trestnom konaní (ďalej len „príkaz“) tento príkaz upravuje postup prokurátora pri vybavovaní podania, ktorým sa podávateľ domáha preskúmania zákonnosti rozhodnutia vydaného v predsúdnom konaní alebo preskúmania zákonnosti postupu prokurátora v predsúdnom konaní vrátane postupu spočívajúceho v preskúmaní postupu policajta v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania podľa Trestného poriadku, alebo odstránenia priet'ahov prokurátora v predsúdnom konaní (ďalej len „preskúmanie zákonnosti“), a ktoré nie je možné považovať za opravný prostriedok alebo iné podanie podľa Trestného poriadku (ďalej len „žiadosť“).

22. Podľa čl. 3 ods. 1 príkazu žiadosťou je iba podanie, ktoré bolo doručené prokuratúre písomne, elektronickými prostriedkami podpísanými s kvalifikovaným elektronickým podpisom podľa osobitného zákona alebo ktoré bolo urobené ústne do zápisnice na prokuratúre. Vedúci služobného úradu je povinný zabezpečiť prijímanie žiadostí v úradných hodinách, pričom na prijímanie ústnych žiadostí môže v rámci úradných hodín vymedziť konkrétny čas.

23. Podľa čl. 3 ods. 3 príkazu podľa tohto príkazu sa postupuje iba vtedy, ak je žiadosť podaná obvineným, jeho obhajcom, poškodeným, jeho splnomocnencom, oznamovateľom, zúčastnenou osobou alebo osobou, ktorá môže podať opravný prostriedok v trestnom konaní. Podania, ktoré sú podľa obsahu žiadosťou a ktoré podala iná osoba, sa podľa tohto príkazu nevybavujú.

24. Vo vzťahu k tej časti ústavnej sťažnosti, ktorá smeruje proti uzneseniu vyšetrovateľa ČVS: ORP-321/1-VY-LM-2022 z 24. marca 2023, je potrebné uviesť, že proti tomuto uzneseniu bola prípustná sťažnosť ako riadny opravný prostriedok, v dôsledku čoho ochranu označeným právam sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru mohla poskytnúť okresná prokuratúra ako orgán rozhodujúci o riadnom opravnom prostriedku. K tomu treba dodať, že sťažovateľ možnosť podať riadny opravný prostriedok aj využil, čo zakladá neprípustnosť tejto časti ústavnej sťažnosti.

25. Obdobne za neprípustnú treba považovať aj tú časť ústavnej sťažnosti, ktorá smeruje proti uzneseniu okresnej prokuratúry č. k. 1 Pn 537/22/5505-12 z 11. mája 2023.

26. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti (i keď to výslovne neuvádza) vychádza z toho, že voči právoplatnému uzneseniu vyšetrovateľa o odmietnutí trestného oznámenia v spojení s uznesením okresnej prokuratúry o zamietnutí sťažnosti proti uzneseniu vyšetrovateľa už neexistuje žiaden právny prostriedok nápravy, čo má podľa neho zakladať právomoc ústavného súdu konať o ústavnej

sťažnosti proti takémuto postupu a rozhodnutiu v rámci predsúdneho trestného konania (pozri bod 14).

27. Z pohľadu ústavného súdu možno konštatovať, že citované ustanovenie § 31 ods. 5 zákona o prokuratúre vylučuje možnosť napadnúť zákonnosť rozhodnutia vydaného v trestnom konaní podnetom podľa § 31 ods. 1 zákona o prokuratúre. Pritom uznesenie vyšetrovateľa o odmietnutí trestného oznámenia sťažovateľa v spojení s uznesením okresnej prokuratúry o zamietnutí sťažnosti podanej sťažovateľom proti uzneseniu vyšetrovateľa treba nepochybne považovať za rozhodnutie vydané v trestnom konaní. Možno z toho vyvodiť záver, že takéto právoplatné rozhodnutia vydané v trestnom konaní nie je možné napadnúť podnetom podľa § 31 ods. 1 a 5 zákona o prokuratúre.

28. Ústavnému súdu je známe z jeho úradnej činnosti, že rozhodovacia prax orgánov prokuratúry pripúšťa možnosť domáhať sa preskúmania zákonnosti rozhodnutia vydaného v predsúdnom konaní (podľa druhej časti Trestného poriadku) žiadosťou na základe čl. 3 ods. 1 a 3 príkazu.

29. Napríklad z prípisu Krajskej prokuratúry v Nitre č. k. 1 KPt 65/23/4400-4 zo 4. apríla 2023 vyplýva, že podanie poškodenej právnickej osoby označené ako „*Podnet podľa § 42 ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre*“ smerujúce proti uzneseniu Okresnej prokuratúry Nitra č. k. 1 Pv 771/17/4403-69 zo 16. januára 2023 o zamietnutí jej sťažnosti proti uzneseniu vyšetrovateľa o zastavení trestného stíhania bolo posúdené ako žiadosť podľa čl. 3 ods. 1 a 3 príkazu, pričom preskúmaním na vec sa vzťahujúceho spisového materiálu nebolo v postupe prokurátora ako i vyšetrovateľa zistené porušenie zákona, resp. nedostatky, ktoré by odôvodňovali zmenu nimi vydaných rozhodnutí, ale ani žiadne skutočnosti vyžadujúce uplatnenie postupu podľa § 6 ods. 1 písm. a) zákona o prokuratúre, prípadne prijatia iných opatrení zo strany nadriadeného prokurátora.

30. Vzhľadom na dosiaľ uvedené možno konštatovať, že, vychádzajúc z rozhodovacej praxe orgánov prokuratúry, sťažovateľ dosiaľ nevyužil všetky prostriedky nápravy tvrdeného porušenia ním označených práv podľa ústavy a dohovoru, a to konkrétne možnosť podania žiadosti v zmysle čl. 1 a 3 príkazu. Zakladá to neprípustnosť ústavnej sťažnosti. Treba k tomu dodať, že sťažovateľ ani len netvrdí (tým menej preukazuje), že uvedenú možnosť nevyužil z dôvodov hodných osobitného zreteľa, v dôsledku čoho neprichádza ani do úvahy prípadný možný postup ústavného súdu podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu